

Betreft: Position paper TI-NL – Wet ‘Huis voor Klokkeluiders’

Amsterdam, 25 juni 2015

Geachte Leden Vaste Kamercommissie Binnenlandse Zaken van de Tweede Kamer,

Transparency International Nederland (TI-NL) heeft grote zorgen over het wetsvoorstel ‘Huis voor Klokkeluiders’. In het wetgevingstraject tracht TI-NL bij te dragen aan het treffen van een goede regeling met betrekking tot het beschermen van melders van misstanden. Ondanks het feit dat veel van onze suggesties weerklank vinden in diverse stukken, zoals recentelijk in de [Nota naar aanleiding van het verslag](#), blijft de wetstekst zelf nagenoeg onveranderd.

Kwaliteit wetgeving en proces

Het wetsvoorstel is na de talrijke wijzigingen en verwijzingen slecht leesbaar en weinig overzichtelijk. Het bevat bovendien ernstige (wetstechnische) fouten en onzorgvuldigheden, zoals uiteengezet in onze [brief en bijlage van 27 januari 2015](#). Specifiek ten aanzien van de doorverwijsplicht en samenloop roept het wetsvoorstel veel vragen op: onduidelijk is hoe het voorstel zich verhoudt tot [de brief van het College van Procureurs-Generaal](#) en het samenwerkingsprotocol met het OM. Dat laatste staat bovendien op gespannen voet met de bepaling waarin staat dat de melder de regie in handen houdt. Ook is nog onduidelijk hoe de aangifeplicht van ambtenaren zich verhoudt tot bescherming voor de legitieme melder.

Bij de initiatiefnemers bestaat de onjuiste veronderstelling dat in een Memorie van Toelichting (MvT) meer of anders kan worden geregeld dan in de wettekst zelf. Zoals verwoord in hun [meest recente brief van 24 juni 2015](#): “Dit is echter al nader toegelicht in de Memorie van Toelichting, specifieke opnemings in de wet is niet nodig.” De MvT is geen wet, maar een Kamerstuk dat een toelichting geeft op een wet. Belangrijke onderdelen regelen in de MvT is onwenselijk en in strijd met het legaliteitsbeginsel.

Bescherming bonafide melder en beklagde organisatie

Voor TI-NL is effectieve bescherming van bonafide melders het meest urgent. Voor een effectief Huis voor Klokkeluiders is het van essentieel belang die bescherming niet te beperken tot medewerkers in dienst van de organisatie. In het huidige wetsvoorstel hebben ZZP'ers, gedetacheerden en uitzendkrachten wel toegang tot het Huis, maar worden ze niet beschermd. Dit wordt erkend door de indieners, die stellen “In de evaluatie van de wet zal de positie van zzp'ers, stagiaires, leveranciers en vrijwilligers worden meegenomen”. Dat is ons inziens te laat. Ook moet er een juist evenwicht getroffen worden tussen de bescherming van melders enerzijds en van getuigen en de organisatie/functionarissen waarover geklaagd wordt anderzijds. In de wettekst is bescherming van getuigen en beklagden geheel niet geregeld.

Strikte scheiding advies en onderzoek

Het strikt scheiden door plaatsing in twee verschillende organisaties van advies en onderzoek naar misstanden is de meest gewenste oplossing om onafhankelijkheid en vertrouwelijkheid te garanderen. Onduidelijkheden, onjuiste percepties bij mogelijke melders en ongewenste organisatorische vervlechtingen worden op die manier voorkomen. Een “Chinese muur” is daarvoor niet genoeg. Het huidige Adviespunt zou daarom in het nieuwe stelsel als onafhankelijke instantie moeten worden ingepast, die vervolgens kan doorverwijzen naar de onderzoeksinstantie. Ons standpunt wordt gedeeld door een breed palet aan organisaties in Nederland, te weten [ICC, VNO-NCW, VEUO, de LVVV en de VCO](#).

Reikwijdte bescherming

De definitie van ‘vermoeden van een maatschappelijk misstand’ is te beperkt; zo valt een ‘dreigende schending van regels’ buiten het voorstel. Onduidelijk blijft waarom niet wordt aangesloten bij de definitie van de model Regeling van de Stichting van de Arbeid, waar een (dreigende) schending van regels wel wordt meegenomen. Tevens moet duidelijk uit de wet blijken dat bescherming zich uitstrekt tot vormen van pesterijen, intimidatie en buitensluiting. TI-NL pleit voor een open definitie, die in de praktijk nadere invulling kan krijgen. Mocht onvermijdelijk zijn dat schade bij (bonafide) melders optreedt, dan dient de werkgever verplicht te worden een passende vergoeding te bieden.

Hoogachtend, Arjen Tillema (Voorzitter TI-NL)

Deze brief zal ter informatie aan derden gestuurd worden en zal in het kader van onze transparante lobby op onze website geplaatst worden.